

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 252/05-88

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefan Ogurčáka na neverejnom zasadnutí 22. marca 2006 prerokoval prijatú sťažnosť Ing. I. M., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. E. V., B., ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Cdo 65/2005, a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 65/2005 z 28. júla 2005 p o r u š i l základné právo Ing. I. M. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 65/2005 z 28. júla 2005 z r u š u j e a v e c v r a c i a na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý zaplatiť Ing. I. M. trovy právneho zastúpenia v sume 13 984 Sk (slovom trinásťtisícdeväťstoosemdesiatštyri

slovenských korún) na účet právneho zástupcu JUDr. E. V., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 252/05-31 zo 16. novembra 2005 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Ing. I. M., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. E. V., B., ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 3 Cdo 65/2005.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľ v podaní z 31. januára 2006, ako aj najvyšší súd vo vyjadrení z 9. januára 2006 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd preto pri svojom rozhodovaní vychádzal z obsahu sťažnosti, z písomných vyjadrení a listinných dôkazov.

Z podanej sťažnosti vyplýva, že na základe žaloby sťažovateľa ako žalobcu o ochranu osobnosti rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 Ct 8/03-129 z 2. marca 2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 224/04 z 24. novembra 2004 bol JUDr. R. F. ako žalovaný (ďalej len „žalovaný“) právoplatne zaviazaný strpieť uverejnenie ospravedlnenia vo viacerých médiách v znení špecifikovanom v týchto rozsudkoch. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný dovolanie, pričom rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 65/2005 z 28. júla 2005 bol tak rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu vo výroku o povinnosti žalovaného strpieť uverejnenie ospravedlnenia

a o trovách konania zrušený a vec vrátená v rozsahu zrušenia okresnému súdu na ďalšie konanie. Rozsudok najvyššieho súdu bol právnenému zástupcovi sťažovateľa doručený 2. septembra 2005. Rozsudok je založený na konštatovaní, že postupom okresného súdu bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom, lebo okresný súd vyhlásil vo veci rozsudok na pojednávaní, na ktoré žalovaný nebol predvolaný, resp. nebol ani iným spôsobom o termíne pojednávania upovedomený. Tým došlo u žalovaného ku odňatiu možnosti kontroly, či verejne vyhlásený výrok rozsudku nebol prípadne dodatočne zmenený. Žalovanému sa neumožnilo vykonať právo byť prítomný na verejnom vyhlásení rozsudku.

Podľa názoru sťažovateľa nezanedbateľnou skutočnosť je, že posledné pojednávanie, na ktorom mohli účastníci konania uplatňovať svoje procesné práva a povinnosti, sa konalo 26. februára 2004, pričom sa konšatovalo ukončenie dokazovania s tým, že rozsudok bude vyhlásený 2. marca 2004. Najvyšší súd vo svojom dovolacom rozsudku v tejto súvislosti uviedol, že hoci žalovaný na pojednávaní konanom 26. februára 2004 nebol prítomný, avšak nastali u neho účinky náhradného doručenia. To znamená, že samotným konaním pojednávania 26. februára 2003 a neúčastou žalovaného na tomto pojednávaní nedošlo k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom. Žalovaný sa svojou neúčastou na pojednávaní 26. februára 2004 sám pripravil o možnosť využitia tých procesných práv, ktoré na tomto pojednávaní mohol uplatniť, vrátane práva byť oboznámený s termínom vyhlásenia rozsudku a s tým súvisiacej možnosti zúčastniť sa vyhlásenia rozsudku. K tomu treba dodať, že podľa ustálenej praxe všeobecných súdov ak súd odročí pojednávanie za účelom vyhlásenia rozsudku, považuje dokazovanie za skončené a na pojednávaní, na ktorom sa má len vyhlásiť rozsudok, sa už dôkazy nepredkladajú. Ak bol účastník konania riadne oboznámený s termínom pojednávania, na ktorom má byť vyhlásený rozsudok, a k vyhláseniu rozsudku došlo v jeho neprítomnosti, nejde zo strany všeobecného súdu o závadný procesný postup, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako znemožnenie realizácie procesných práv tohto účastníka. V danej veci nové dôkazy nemohli už byť predkladané, lebo dokazovanie bolo už skončené. Osobná účasť žalovaného na vyhlásení rozsudku nebola potrebná, pretože postačovalo, aby bol žalovaný o termíne vyhlásenia rozsudku vyrozumieť, pričom forma tohto vyrozumenia nie je precizovaná. Žalovaný sa svojou

neúčast'ou na pojednávaní 26. februára 2004, na ktorom sa mohol oboznámiť s termínom vyhlásenia rozsudku, sám vzdal tohto práva, ako aj možnosti disponovať s informáciou týkajúcou sa termínu vyhlásenia rozsudku, teda možnosti rozhodnúť sa, či sa na vyhlásení rozsudku zúčastní.

Sťažovateľ považuje ďalej za podstatnú skutočnosť, že z pohľadu uplatňovania procesných práv účastníka konania na jednej strane a podstaty a zmyslu odňatia možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku na strane druhej je potrebné reflektovať rozdiel medzi pojednávaniami, na ktorých účastník môže uplatňovať svoje procesné práva a povinnosti, a pojednávaniami, na ktorých ich už uplatňovať nemôže. Pojednávanie, na ktorom sa má vyhlásiť rozsudok, nie je možné stotožňovať s takým pojednávaním, na ktorom sa vykonáva dokazovanie, dochádza k ozrejmovaniu vecnej a právnej roviny prejednávanej veci a ku vyjadrovaniu sa účastníkov. Na pojednávaní, na ktorom dochádza iba k vyhláseniu rozsudku, si účastník konania totiž už len „vypočuje“ rozhodnutie vo veci, pričom nemá právo navrhovať dôkazy, klásť otázky, prednášať právne názory atď. Z tohto pohľadu sťažovateľ konštatuje, že posledným pojednávaním, na ktorom bolo možné uplatniť procesné práva a povinnosti v konaní na okresnom súde, bolo pojednávanie 26. februára 2004. Preto je otázne, aké konkrétne procesné práva boli žalovanému postupom okresného súdu na pojednávaní 2. marca 2004 odňaté za situácie, keď žalovaný pri vyhlásení rozsudku z vecného hľadiska už žiadne procesné práva nemal. O odňatie možnosti konať pred súdom ide vtedy, ak súd znemožní účastníkovi realizáciu procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Preto aj o vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku ide len vtedy, ak súd nesprávne postupoval a súčasne tým účastníkovi odňal možnosť konať pred súdom, pričom nesprávny postup súdu sa objavil a prejavil v priebehu konania, nie pri rozhodovaní o veci.

Najvyšší súd sa týmto rozhodnutím odchyľil od vlastnej ustálenej praxe. V minulosti totiž už judikoval, že ak súd odročí pojednávanie za účelom vyhlásenia rozsudku, považuje dokazovanie za skončené a na pojednávaní, na ktorom sa má len vyhlásiť rozsudok, sa už dôkazy nepredkladajú. Rovnako už vyslovil, že podmienka prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku nie je splnená v prípade, že sa

účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. aj tým, že mohol podať odvolanie. Podľa názoru sťažovateľa žalovaný všetky ním namietané nedostatky konania na okresnom súde spojené s vyhlásením rozsudku 2. marca 2004 zhojil tým, že podal odvolanie, v odvolacom konaní predložil listinné dôkazy, ktoré by bol inak údajne predložil 2. marca 2004, a predložil krajskému súdu v odvolacom konaní písomné vyjadrenie. Pritom žalovaný v podanom odvolaní vôbec nenamietal odňatie možnosti konať pred okresným súdom tým, že nebol predvolaný na pojednávanie, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku. Na túto skutočnosť najvyšší súd vôbec neprihliadol a paradoxne konštatoval, že krajský súd konal riadne, hoci bolo úlohou krajského súdu skonštatovať odňatie možnosti konať pred okresným súdom. Najvyšší súd na jednej strane priznal žalovanému viac práv, ako mu podľa Občianskeho súdneho poriadku patrí, a na druhej strane sťažovateľovi z jeho práv odobral.

Sťažovateľ požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie uvedených článkov ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 65/2005 z 28. júla 2005 s tým, aby bol tento rozsudok zrušený a vec vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Napokon požaduje aj náhradu trov konania.

Z vyjadrenia najvyššieho súdu z 9. januára 2006, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 13. januára 2006, vyplýva, že najvyšší súd považuje sťažnosť za nedôvodnú na základe nasledovných argumentov:

„Sťažovateľ ústavnú sťažnosť odôvodňuje tým, že Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 65/2005 zo dňa 28. júla 2005 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 24. novembra 2004 sp. zn. 10 Co 224/04 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 2. marca 2004 č. k. 9 Ct 8/03-129 v časti ukladajúcej žalovanému strpieť uverejnenie ospravedlnia sťažovateľovi, ako aj zrušil v tejto časti uvedený rozsudok okresného súdu a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie, zasiahol do jeho práva na právnu istotu a práva na súdnu ochranu, zakotvených v čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky.

Uvedené práva sťažovateľa neboli Najvyšším súdom Slovenskej republiky pri rozhodovaní o dovolaní podanom žalovaným porušené. Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal, či v konaní pred súdmi nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O. s. p. (bez ohľadu, či dovolateľ existenciu týchto väd namietal alebo nenamietal - § 242 ods. 1 O. s. p.). Zistil, že súd prvého stupňa zaťažil konanie vadou uvedenou v § 237 písm. f) O. s. p. tým, že neupovedomil žalovaného (dovolateľa) o mieste a čase vyhlásenia rozsudku v danej veci (viď odôvodnenie na str. 7 - 8 rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júla 2005 sp. zn. 3 Co 65/2005) a z dôvodu existencie tejto procesnej vady dovolaniu vyhovel (nezaoberal sa vecnou správnosťou rozsudku odvolacieho súdu).

Pokiaľ sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti odvoláva na ustálenú súdnu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pri posudzovaní daného právneho problému s poukazom na 2 jeho rozhodnutia, a to sp. zn. 5 Cdo 84/97 a sp. zn. 2 Cdo 29/92, treba uviesť, že tieto rozhodnutia, i keď riešia otázku, kedy ide, resp. nejde o vadu v zmysle § 237 písm. f) O. s. p., nedajú sa zovšeobecniť na danú vec, keďže vychádzajú z iných skutkových okolností. Naopak Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutiach sp. zn. Obdo V 68/2001, 3 Cdo 108/2005 považuje nevyrozumienie účastníka o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku v jeho právnej veci po tom, čo pojednávanie bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku (ako tomu bolo aj v danom prípade) za vadu v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. V tomto smere poukazujem aj na záver Ústavného súdu Slovenskej republiky uvedený v Náleze II. ÚS 85/02-58, podľa ktorého vyhlásenie rozsudku ako formy rozhodnutia vo veci samej vždy predpokladá pojednávanie; na každé pojednávanie (aj na také, kde sa len vyhlási rozsudok podľa § 156 ods. 2 O. s. p.) sa však vždy musia predvolať účastníci.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre (porov. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05 a pod.) zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 Ústavy SR) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, pričom nesmie ísť o takú interpretáciu a aplikáciu právnych predpisov, ktorá by bola arbitrárna alebo zjavne neodôvodnená. Ústavný súd nie je ani vrcholom sústavy

všeobecných súdov, preto nie je v zásade oprávnený zasahovať bez ďalšieho do rozhodovania týchto súdov, ako ani vykonávať výklad právnych predpisov (tu procesných), ktoré je spravidla celkom a predovšetkým primárne v ich výlučnej právomoci.

Ak Najvyšší súd SR vychádzal pri výklade ust. § 237 písm. f) O. s. p. zo svojej konštantnej judikatúry, s ktorou sa sťažovateľ nestotožňuje a konfrontuje ju s rozhodnutiami českého dovolacieho súdu, ktoré vychádzajú z iného právneho základu a inej ustálenej judikatúry, resp. s ojedinelými a účelovo svojsky ladenými výkladmi, nezakladá táto skutočnosť sama osebe dotknutie v jeho základných právach.

Súhlasíme s tým, aby ste vo veci upustili od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

Z vyjadrenia žalovaného z 26. januára 2006, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 31. januára 2006, vyplýva, že ani žalovaný so sťažovateľom nesúhlasí a žiada sťažnosti nevyhovieť. Jeho argumenty sú nasledovné:

«Sťažovateľ vo svojej sťažnosti z 5. septembra 2005 na str. 2 uvádza, že Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 2. marca 2004, sp. zn. 9 Ct 8/03 „žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania“. Táto informácia nie je pravdivá, nakoľko Okresný súd Bratislava I vo výroku rozsudku uviedol: „Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 21.208,- Sk trov konania na účet jeho právneho zástupcu...“.

Rovnako nepravdivá resp. nepresná je informácia na str. 2, 4 a 23 (priamo v petite), že Najvyšší súd rozhodol o dovolaní „dňa 28. 06. 2005“. Najvyšší súd SR o dovolaní rozhodol 28. júla 2005 a okrem toho, že zrušil výroky Krajského súdu v Bratislave a výrok Okresného súdu Bratislava I rozhodol aj o tom, že „vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie“. (...)

Podľa môjho názoru konaním a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa zaručených v Ústave SR, Listine a Dohovore. Sťažnosť sťažovateľa je preto zjavne neopodstatnená.

Okrem toho sťažnosť sťažovateľa obsahuje viacero nepresných informácií, ako napr. tvrdenie, sťažovateľa, že „Právnym základom pre zrušenie vyššie špecifikovaných

rozhodnutí Okresného súdu Bratislava I. a Krajského súdu v Bratislave je konštatovanie NS - SR, že Okresný súd Bratislava I. neumožnil svojim konaním odporcovi aby tento:

- bol súdom upovedomený o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku v jeho právnej veci;

- bol účastný na verejnom vyhlásení rozsudku (verejnom oboznamovaní súdu o tom ako a z akých dôvodov rozhodol);

- mal možnosť kontroly v tom zmysle, či výrok prvostupňového súdu nebol prípadne dodatočne zmenený, čím bol odporca znevýhodnený.“ (str. 9 sťažnosti). Vyššie uvedené tvrdenie sťažovateľa je nepresné, lebo úplne opomína fakt, konštatovaný aj Najvyšším súdom SR, že odvolací súd neprihliadol k procesnej vade, ktorou zaťažil konanie Okresný súd Bratislava I a z takého pochybenia okresného súdu ani nevyvodil vo svojom rozhodnutí žiadne dôsledky a rozsudok Okresného súdu Bratislava I vo veci samej potvrdil. Práve preto totiž musel Najvyšší súd SR rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti ako aj rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcom výroku zrušiť (str. 8 rozsudku Najvyššieho súdu SR).

Sťažnosť sťažovateľa obsahuje aj nepravdivé informácie ako napr.:

- tvrdenie sťažovateľa, že „na poslednom pojednávaní... dňa 26. 02. 2004 bolo konštatované, že dokazovanie je skončené...“ (str. 9 sťažnosti). Zo zápisnice z pojednávania z 26. februára 2004 je pritom zrejmé, že na ňom nebolo konštatované, že dokazovanie je skončené. Na tomto pojednávaní len právny zástupca sťažovateľa uviedol, „že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania“. Mne však bolo právo pred vyhlásením rozsudku navrhnúť vykonanie ďalších dôkazov odňaté, pretože som nebol predvolaný na pojednávanie konané dňa 2. marca 2004 (príloha č. 1 – zápisnica z pojednávania Okresného súdu Bratislava I zo dňa 26. februára 2004).

- tvrdenie sťažovateľa „V danej súvislosti je relevantným fakt, že NS - SR vo svojom rozsudku o odvolaní odporcu konštatuje, že Okresný súd Bratislava I. odporcovi tým, že cestou náhradného doručovania predvolania na pojednávanie konané dňa 26. 02. 2004, neodňal možnosť konať pred súdom podľa ustanovenia § 237 písm. j) OSP.“ (str. 9 sťažnosti). Takéto konštatovanie, ktoré má podľa sťažovateľa zásadný význam, sa v rozsudku Najvyššieho súdu SR nenachádza.

- tvrdenie sťažovateľa, „že odporca v odvolaní nenamietal, že mu bola odňatá možnosť konať pred prvostupňovým súdom tým, že nebol predvolaný na pojednávanie kde sa vyhlásil len rozsudok prvostupňového súdu vo veci samej“ (str. 16 sťažnosti). Aj toto tvrdenie je nepravdivé, pretože vyššie uvedené som v odvolaní namietal. V odvolaní som totiž uviedol: „Navyše vyhlásením rozsudku v mojej neprítomnosti po tom, čo súd odročil pojednávanie 26. februára 2004 len za týmto účelom (§ 156 ods. 2 OSP), pričom predvolanie mi nedoručil, mi súd odňal možnosť konať pred súdom“ (str. 12 odvolania) (príloha č. 2 - odvolanie odporcu zo 4. júna 2004). Nakoniec aj Krajský súd v Bratislave vo svojom rozsudku uviedol, že som v odvolaní vyčítal súdu, že „na posledné pojednávanie na vyhlásenie rozsudku nebol vôbec predvolaný, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (porušenie ust. § 156 ods. 2 O. s. p.)...“ (str. 4 rozsudku Krajského súdu v Bratislave). Dokonca sám právny zástupca sťažovateľa sa „k námietke nedoručenia písomnosti - predvolanie odporcu na pojednávanie“ vyjadroval (str. 5 rozsudku Krajského súdu v Bratislave).

- tvrdenie sťažovateľa, že Najvyšší súd SR sa nevenoval ani „otázke či Krajský súd, ako odvolací súd, neodstránil následky... chybného postupu prvostupňového súdu“ (str. 16 sťažnosti). Ani toto tvrdenie nie je pravdivé, pretože tejto otázke sa Najvyšší súd SR venoval, čo je zrejmé z jeho odôvodnenia, v ktorom uviedol: „súd prvého stupňa v prejednávanej veci zaťažil konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f) O. s. p., pričom odvolací súd k tejto vade neprihliadol a z takéhoto pochybenia nevyvodil vo svojom rozhodnutí žiadne dôsledky a rozsudok prvostupňového súdu vo veci samej potvrdil“ (str. 8 rozsudku Najvyššieho súdu SR).

Okrem uvádzania nepresných a nepravdivých tvrdení sťažovateľ pri formulovaní sťažnosti nerešpektoval ani ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR. Najmä nález Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 85/02 z 12. marca 2003, v ktorom Ústavný súd SR konštatoval

„Ústavný príkaz na vyhlásenie rozsudku ako formy rozhodnutia vo veci samej, ktorá sa používa v mene Slovenskej republiky, sa v praxi uskutočňuje viacerými možnými procesnými úkonmi všeobecných súdov. V konaní pred prvostupňovými súdmi sa rozsudky vyhlasujú vždy verejne. Takéto rozhodnutie a jeho vyhlásenie vždy predpokladá pojednávanie. Na každé pojednávanie (aj na také, kde sa len vyhlási rozsudok podľa § 156

ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) sa však vždy musia predvolať účastníci, pričom o konaní pojednávaní je verejnosť informovaná vyvesením zoznamu prejednávanych vecí na dverách pojednávacej miestnosti.“

Porušenie práva na verejné vyhlásenie rozsudku zaručeného v článku 142 ods. 3 Ústavy SR konštatoval Ústavný súd SR aj v náleze sp. zn. I. ÚS 5/02 z 21. mája 2003.

Na základe nepresných a nepravdivých tvrdení a pri nerešpektovaní vyššie citovanej judikatúry Ústavného súdu SR potom sťažovateľ vo svojej sťažnosti dospel aj k takýmto záverom:

„odporca sa svojou neúčastou na pojednávaní vytýčenom na deň 26. 02. 2004 sám dobrovoľne a vedome vzdal všetkých procesných práv ktoré na ňom mohol uplatniť, teda aj byť oboznámený s termínom vyhlásenia rozsudku a rozhodnúť sa, či sa na jeho vyhlásení zúčastní alebo nie“ (str. 9 a 10 sťažnosti)... „... nebolo potrebné, aby sa účastník konania na vyhlásení rozsudku zúčastnil“ (str. 10)... odporca sa „svojou neúčastou na pojednávaní kde mal byť oboznámený... s termínom vyhlásenia rozsudku vzdal práva oboznámiť sa a disponovať s touto informáciou, a teda rozhodol sa sám si odprieť možnosť rozhodnúť sa či sa na vyhlásení rozsudku na prvostupňovom súde zúčastní alebo nie“ (str. 10 a 11 sťažnosti). Tento záver, najmä tvrdenie o tom, že som sa sám rozhodol odprieť si možnosť rozhodnúť sa je absolútne nepochopiteľný a irelevantný.

- „pokiaľ svojím postupom Krajský súd neodňal odporcovi možnosť konať pred súdom (táto premisa z napadnutého rozsudku Najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva) potom tak svojím postupom nemohol odňať možnosť konať pred súdom odporcovi ani Okresný súd, a pokiaľ by tomu aj tak bolo, potom k odstráneniu následkov porušenia prvostupňovým súdom, došlo v odvolacom konaní, nakoľko postup odvolacieho súdu je - podľa konštatovania najvyššieho súdu - bezvadný.“ (str. 16 sťažnosti). V súvislosti s týmto záverom sťažovateľa len pripomínam, že Najvyšší súd SR na str. 8 rozsudku jednoznačne uviedol „... odvolací súd k tejto vade [rozumej k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f) OSP, ktorou zaťažil konanie Okresný súd Bratislava I] neprihliadol a z takéhoto pochybenia nevyvodil vo svojom rozhodnutí žiadne dôsledky a rozsudok prvostupňového súdu vo veci samej potvrdil... Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti... zrušil...“. Z uvedeného je teda zjavné, že Najvyšší súd SR nekonštatoval, že postup odvolacieho súdu je bezvadný. Práve naopak.

- „Najvyšší súd vytvorením konštrukcie o prípustnosti dovolania, ktoré je uvedené na str. 7 a 8 napadnutého rozsudku hrubo porušil princíp subsidiarity svojej kompetencie. O odňatí možnosti konať pred okresným súdom totiž vždy rozhoduje odvolací súd (predmetné napokon vyplýva aj z platného právneho stavu, konkrétne je to zák. č. 341/2005 Z. z., ktorý výslovne pozná aj takýto odvolací dôvod), a o odňatí možnosti konať pred odvolacím súdom, rozhoduje dovolací súd. Tento princíp Najvyšší súd opomenul a tak pripustil dovolanie odporcu a sťažovateľa vystavil účinkom nepriaznivého súdneho rozhodnutia, ktorým boli zrušené rozsudky nižších súdov bez existencie zákonom uznaného dôvodu na dovolanie.“ (str. 16 sťažnosti). Tento záver sťažovateľa úplne ignoruje fakt, pre ktorý Najvyšší súd SR musel zrušiť aj rozsudok odvolacieho súdu, a to fakt, že odvolací súd neprihliadol k tomu, že Okresný súd Bratislava I odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom a že z tohto pochybenia okresného súdu nevyvodil vo svojom rozhodnutí žiadne dôsledky a rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil (str. 8 rozsudku Najvyššieho súdu SR). K zákonu č. 341/2005 Z. z. len dodávam, že tento nadobudol účinnosť 1. septembra 2005, t. j. po skončení dovolacieho konania na Najvyššom súde SR. Najvyšší súd SR rozhodol 28. júla 2005.»

Z repliky sťažovateľa z 23. januára 2006 doručenej ústavnému súdu 31. januára 2006 k vyjadreniu najvyššieho súdu vyplývajú nasledovné argumenty:

«NS SR vo svojom vyjadrení konštatuje, že práva sťažovateľa zakotvené v čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1, 4 Ústavy Slovenskej republiky neboli porušené, nakoľko:

a) rozhodnutia NS SR ktoré aplikoval sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti (ide o rozhodnutie NS SR č. k: 5 Cdo 84/97 a rozhodnutie NS SR č. k.: 2 Cdo 29/92) riešia síce výklad ustanovenia § 237 písm. f) zák. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), sa nedajú zovšeobecniť na danú problematiku, keďže vychádzajú z iných skutkových okolností;

b) NS SR odkazuje na svoje rozhodnutia vydané pod č. k.: Obdo V 68/2001 a č. k.: 3 Cdo 108/2005 podľa ktorých nevyrozumienie účastníka konania o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku v jeho právnej veci po tom, čo pojednávanie bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku, je považované za vadu podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP. V tomto smere poukázal NS SR aj na záver ÚS SR uvedený v náleze II. ÚS 85/02-58,

podľa ktorého vyhlásenie rozsudku ako formy rozhodnutia vo veci samej vždy predpokladá pojednávanie; na každé pojednávanie (aj na také, kde sa len vyhlási rozsudok podľa ustanovenia § 156 ods. 2 OSP) sa však vždy musia predvolať účastníci konania.;

Pokiaľ ide o právomoc ÚS SR, NS SR uviedol aplikačnú prax ÚS SR, a to:

c) I. ÚS 19/02; I. ÚS 27/04; I. ÚS 74/05) podľa ktorých ÚS SR nemôže zastupovať všeobecné súdy ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie Ústavou Slovenskej republiky alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, pričom nesmie ísť o takú interpretáciu a aplikáciu právnych predpisov, ktorá by bola arbitrárna alebo zjavne neodôvodnená. ÚS SR nie je ani vrcholom sústavy všeobecných súdov, preto nie je v zásade oprávnený zasahovať bez ďalšieho do rozhodovania týchto súdov, ako ani vykonávať výklad právnych predpisov (tu procesných), ktoré je spravidla celkom a predovšetkým primárne v ich výlučnej právomoci.

V závere NS SR uviedol, že sťažovateľ pri výklade a aplikácii § 237 písm. f) OSP aplikuje rozhodnutia českého dovolacieho súdu ktoré vychádzajú z iného právneho základu a inej ustálenej judikatúry, resp. s ojedinelými a účelovo svojsky ladenými výkladmi.

K predmetnému sťažovateľ uvádza základný skutkový stav podľa ktorého, o jeho dovolaní rozsudkom zo dňa 28. 06. 2005 rozhodol NS SR tak, že

1) zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. 11. 2004, č. k.: 10 Co 224/04 vo výroku, ktorým tento potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 02. 03. 2004, č. k.: 9 Ct 8/03-129 v časti ukladajúcej odporcovi povinnosť strpieť na svoje náklady uverejnenie ospravedlnenia navrhovateľovi (sťažovateľovi) a vo výroku ktorým tento rozhodol o trovách konania;

2) zrušil výrok rozsudku Okresného súdu Bratislava I., zo dňa 02. 03. 2004, č. k.: 9 Ct 8/03-129, ktorým bola odporcovi uložená povinnosť strpieť na svoje náklady uverejnenie ospravedlnenia navrhovateľovi (sťažovateľovi).

Dôvodom predmetného rozhodnutia bolo konštatovanie, že postupom Okresného súdu Bratislava I. došlo k odňatiu možnosti odporcu konať pred súdom, nakoľko v danej právnej veci bol vyhlásený rozsudok na pojednávaní bez toho aby bol odporca na dané pojednávanie predvolaný, resp. že by bol iným spôsobom o termíne pojednávania na ktorom

bol vyhlásený rozsudok upovedomený, čím došlo k odňatiu jeho možnosti kontroly či výrok verejne vyhláseného rozsudku nebol prípadne dodatočne zmenený. Predmetným sa podľa právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky neumožnilo odporcovi uskutočniť jeho právo byť prítomný na verejnom vyhlásení rozsudku, čo predstavuje vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) OSP.

Ad a) Výklad ustanovenia § 237 písm. f) OSP ktorý je obsiahnutý v aplikačnej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (č. k.: 5 Cdo 84/97, č. k.: 2 Cdo 29/92) a následne použitý v ústavnej sťažnosti sťažovateľa predstavuje výklad a aplikáciu ustanovenia § 237 písm. f) OSP na tie skutkové okolnosti ktoré boli NS SR prejednávané a rozhodované.

Sťažovateľ sa domnieva, že z dôvodov ktoré podrobne rozobral vo svojej ústavnej sťažnosti - obe rozhodnutia NS SR sú pre ústavnú sťažnosť použiteľné, a to tým skôr, že NS SR vo svojom vyjadrení ani len neuviedol v čom konkrétne odlišnosť skutkových okolností od danej veci vidí, a či prípadná skutková odlišnosť je pre vyslovenú právnu vetu NS SR v daných rozhodnutiach relevantná. V danej časti je preto argumentácia NS SR neurčitá, neúplná, a ako takej k nej nie je preto možné zaujať kvalifikované stanovisko sťažovateľa.

Ad b) K obsahu rozhodnutí na ktoré NS SR vo svojom vyjadrení odkazuje, uvádza sťažovateľ nasledovné:

1. rozsudok NS SR; č. k.: Obdo V 68/2001: v tejto právnej veci judikoval NS SR skutkové okolnosti spočívajúce v tom, že Krajský súd (v danej veci ako prvostupňový súd) vyriekol rozsudok v neprítomnosti účastníka konania. NS SR bol tým pádom v pozícii odvolacieho súdu, pričom sám konštatoval, že ustanovenie § 237 OSP spája prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu - za predpokladu, že konanie na odvolacom súde vykazuje znaky procesnej vady obsiahnutej v ustanovení § 237 písm. f) OSP. Na uvedený právny názor NS SR kontinuálne nadväzuje iné súdne rozhodnutie NS SR. Ide o súdne rozhodnutie ktoré uviedol vo svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ, a síce: „Podmienka prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. j) OSP nie je splnená v prípade že sa účastníkovi konania odňala možnosť pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. aj tým, že mohol podať odvolanie“; rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. 06. 1992, č. k.: 2 Cdo 29/92; je teda možné konštatovať, že rozsudok NS SR ktorý NS SR uviedol je vo svojej podstate potvrdením právneho názoru sťažovateľa a doplnením ním

uvedeného rozhodnutia NS SR. Možnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP (teda procesnou vadou nie je) nie je daná v prípade ak možnosť uskutočniť procesné úkony, ktorú účastníkovi nesprávnym postupom odňal prvostupňový súd, mu bola poskytnutá v druhostupňovom konaní. V priamej nadväznosti na ustálenú rozhodovaciu prax uvedenú vyššie sťažovateľ uvádza, že odporca všetky ním namietané „nedostatky“ prvostupňového konania spojené s vyhlásením prvostupňového rozsudku dňa 02. 03. 2004 zhojil konaním na druhom stupni, keď:

- podal odvolanie (písomnosť zo dňa 04. 02. 2004);

- v rámci odvolania ako právneho úkonu priložil prílohy č. 1 - 7 k odvolaniu ako nové listinné dôkazy, ktoré by - podľa jeho tvrdenia - predložil na vyhlásení rozsudku dňa 02. 03. 2004;

- v rámci odvolacieho konania, poskytol tomuto súdu svoje písomné vyjadrenia zo dňa 02. 07. 2004 a zo dňa 09. 11. 2004,

čo znamená, že - aplikujúc vyššie uvedenú ustálenú rozhodovaciu prax NS SR, na pojednávaní konanom dňa 02. 03. 2004 odporcovi - postupom prvostupňového súdu – k odňatiu možnosti konať pred týmto súdom, nedošlo.

V súdnom rozhodnutí NS SR ktoré NS SR na podporu svojho právneho názoru uvádza (č. k.: Obdo V 68/2001) sa navyše rozhodoval skutkový stav diametrálne odlišný od právnej veci ktorá je predmetom ústavnej sťažnosti sťažovateľa; išlo o to, že na predposledné pojednávanie vo veci súd síce predvolal všetkých účastníkov konania avšak žalovaní sa ospravedlnili a žiadali o odročenie pojednávania za účelom zadováženia dôkazov. Súd na úvod pojednávania síce danú skutočnosť skonštatoval, následne však vo veci pojednával a vypočul svedkov a zároveň na pojednávaní oznámil termín pojednávania na ktorom bude vyhlásený rozsudok vo veci. NS SR konštatoval, že v danom prípade súd pochybil keď neuznal dôvody pre odročenie pojednávania postupom podľa ustanovenia § 101 ods. 2 OSP a vo veci riadne pojednával, vypočul svedkov a oznámil termín ďalšieho pojednávania kde došlo k vyhláseniu rozsudku.

V takomto prípade skutočne súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom [možnosť rozhodnúť sa či bude (nebude) prítomný na vyhlásení rozsudku] avšak nie preto že by sa na pojednávaní na ktorom sa už iba vyhlasuje rozsudok, realizovali nejaké práva účastníka konania na ktoré pamätá ustanovenie § 237 písm. f) OSP ale preto, že súd

oznámil termín posledného pojednávania na predposlednom pojednávani, ktoré malo byť avšak nebolo odročené, a to aj napriek tomu, že boli splnené legálne podmienky pre jeho odročenie. Postup súdu na predposlednom pojednávani bol teda vadný, preto aj následný úkon súdu odvíjajúci sa od takéhoto vадného úkonu (oznámenie termínu posledného pojednávania) nemôže byť iný ako len vadný. Na podklade nepráva (resp. porušenia práva) nemôže vzniknúť právo (resp. právne konformný právny úkon, oznámenie termínu posledného pojednávania). V právnej veci sťažovateľa však z ústavnej sťažnosti vyplynulo, že postup Krajského súdu bol právne konformný, čo napokon konštatuje aj NS SR v napadnutom rozhodnutí.

2. rozsudok NS SR: č. k.: 3 Cdo 108/2005; v danej právnej veci súd judikoval skutkový stav podľa ktorého na Krajskom súde (opäť teda NS SR vystupoval v pozícii odvolacieho súdu) bolo pojednávanie nariadené 11. 01. 2005 pričom účastníkovi konania bolo predvolanie doručené 06. 12. 2005 a ich právnemu zástupcovi dňa 28. 12. 2005. Listom zo dňa 05. 01. 2006 oznámil účastník konania že svojmu právnemu zástupcovi vypovedal plnú moc a požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu potreby nájdienia iného právneho zástupcu. Súd však predmetnú skutočnosť nepovažoval za relevantnú pre odročenie pojednávania postupom podľa ustanovenia § 101 ods. 2 OSP, nakoľko za určujúci považoval dátum doručenia predvolania na pojednávanie - 06. 12. 2005 pričom podľa právneho názoru Krajského súdu mal účastník konania dostatočný priestor na to, aby si zvolil iného právneho zástupcu.

NS SR konštatoval pochybenie daného právneho názoru Krajského súdu, nakoľko právne relevantným považoval termín doručenia predvolania na pojednávanie právnemu zástupcovi (28. 12. 2005) žalobcu, nie žalobcovi (06. 12. 2005). V danej veci Krajský súd teda nielen že neodročil pojednávanie, ale v rozpore s ustanovením § 101 ods. 2 OSP riadne vo veci pojednával a - podobne ako v predchádzajúcom prípade - tiež na tomto „procesne vadnom“ pojednávani oznámil termín ďalšieho pojednávania ktorého jediným obsahom bolo vyhlásenie rozsudku. NS SR v danom rozsudku - exaktne odkazujúc na svoje rozhodnutie bližšie rozobrané pod písm. a) textu vyššie - konštatoval že došlo k znemožneniu účasti účastníka na vyhlásení rozsudku, opäť však nie z dôvodu že by na pojednávani na ktorom sa vyhlasuje rozsudok dochádzalo k realizácii procesných práv, ktoré sú obsiahnuté v ustanovení § 237 písm. f) OSP ale preto, že oznámenie termínu

posledného pojednávania kde bol vyhlásený rozsudok sa uskutočnilo na predposlednom pojednávaní, ktoré vykazovalo procesné vady; v danej súvislosti si sťažovateľ z dôvodu zbytočného zatažovania ÚS SR dovoľuje ohľadne svojho právneho zhodnotenia tohto rozsudku NS SR ako aj jeho aplikovateľnosti na vec obsiahnutú v ústavnej sťažnosti, odkázať na text uvedený k predchádzajúcemu rozsudku NS SR v písm. a) tejto písomnosti, nakoľko dané rozhodnutie NS SR judikovalo skutkové okolnosti veľmi príbuzné tým ktoré sú rozobrané pod písm. a) v texte vyššie.

3. nález ÚS 85/02-58; ÚS SR prejednával skutkový stav, keď NS SR nepredvolal účastníka konania na pojednávanie na ktorom mal vyhlásiť rozsudok o dovolaní účastníka konania. ÚS SR konštatoval, že na každé pojednávanie (aj na také kde sa len vyhlási rozsudok) sa vždy musia predvolať účastníci konania, pričom vyvesením oznámenia o pojednávaní na dverách do pojednávacej miestnosti nie je predmetná skutočnosť splnená. ÚS SR teda judikoval iný skutkový základ než je ten, ktorý je predmetom tejto ústavnej sťažnosti, nakoľko ÚS SR riešil právnu otázku či vyvesenie oznámenia o pojednávaní na dverách do pojednávacej miestnosti spĺňa podmienku oznámenia o konaní pojednávania na NS SR účastníkovi konania. Ako vyplýva z textu vyššie ÚS SR sa vyjadril aj k predvolávaniu účastníkov konania na pojednávania na ktorých dôjde len k vyhláseniu rozsudku a to tak, že účastník má byť o konaní takéhoto pojednávania upovedomený. V danej súvislosti však sťažovateľ pripomína, že NS SR konštatoval, že Krajský súd konal správne keď predposledné pojednávanie neodročil pre neprítomnosť odporcu, a konal ako keby na pojednávaní bol prítomný, berúc do úvahy fakt, že tento sa vzdal svojich procesných práv, ktoré na predposlednom pojednávaní mal a mohol uplatniť, vrátane práva byť informovaný o poslednom pojednávaní, kde došlo len k vyhláseniu rozsudku; faktom totiž je, že ani navrhovateľ a ani jeho právny zástupca neboli inak ako len ústne na predposlednom pojednávaní informovaní o konaní posledného pojednávania kde došlo k vyhláseniu rozsudku. Sťažovateľ sa domnieva, že písomné informovanie odporcu by založilo stav nerovného postavenia účastníkov konania, keď jeden je o konaní posledného pojednávania informovaný „iba“ ústne na pojednávaní a druhý - ktorý sa na pojednávaní ani nezúčastní - bude predvolávaný „až“ písomne. Navyše sťažovateľ uvádza, že pokiaľ by bol predmetný postup prvostupňového súdu z uvedeného hľadiska „procesne vadný“ vychádzajúc z už vyššie citovaného rozsudku NS SR podmienka prípustnosti dovolania

podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP nie je splnená v prípade že sa účastníkovi konania odňala možnosť pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. aj tým, že mohol podať odvolanie“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. 06. 1992, č. k.: 2 Cdo 29/92).

V texte tohto nálezu ÚS SR je z právneho hľadiska zaujímavou aj argumentácia NS SR, ktorý na vysvetlenie svojho konania - neoznámenie konania pojednávania o dovolaní účastníkovi konania - uviedol: „Ďalej sa domnievame, že aj v zmysle citovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu k čl. 6 ods. 1 Dohovoru, by sa malo dbať o to, aby žiadne rozhodnutia, teda ani rozhodnutia ÚS SR sa nevynášali „in abstracto“, ale aby zohľadňovali konkrétny prípad v súvislostiach celého trojinštančného konania a aký to má dopad aj na praktickú stránku účastníkov konania najmä na ich práva. Ich prípadná účasť na verejnom vyhlásení rozsudku totiž absolútne nemôže ovplyvniť jeho vecnú stránku (len si vypočujú rozsudok), a navyiac ani trovy spojené s touto časťou (cestovné, nocľažné, stravné a pod.) nemôžu byť zahrnuté do výrokovej časti o trovách dovolacieho konania, lebo nesmerujú k výdavkom, ktoré sú vynaložené na uplatnenie alebo bránenie práva.“ Tento právny postoj NS SR vo vyššie uvedenej veci je logickým a právne súladným výkladom a aplikáciou ustanovenia § 237 písm. f) OSP, a ako taký je plne konformný s právnym názorom sťažovateľa, avšak keď takýto právny postoj zaujal sťažovateľ, došlo k diametrálnemu posunu právneho postoja a názoru NS SR k tejto problematike.

V súvislosti s aplikačnou praxou NS SR uvádza sťažovateľ ďalšie súdne rozhodnutie NS SR (rozsudok zo dňa 16. 12. 2004, č. k.: Obdo V 56/2003) podľa ktorého odňatím možnosti konať pred súdom podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP treba rozumieť len taký postup súdu ktorým tento znemožní účastníkovi konania realizovať jeho reálne, nie hypotetické práva ktoré mu ako účastníkovi konania ustanovenia OSP dávajú. Daný právny názor NS SR vo svetle posudzovanej právnej veci znamená, že len v rovine hypotetickej nie reálnej sa ukazuje obsah odporcovho procesného práva na poslednom pojednávaní na prvostupňovom súde kde už bol iba vyhlásený rozsudok, avšak tento na tomto poslednom pojednávaní chcel predkladať dôkazy. V danej súvislosti sťažovateľ uvádza že nie je možné odňať účastníkovi konania procesné právo ktoré mu v príslušnej časti súdneho konania ustanovenia OSP nedávajú.

Výklad postupu súdov pri vyhlasovaní rozsudkov NS SR je nepriechodný aj z pohľadu ustanovenia § 156 ods. 2 OSP podľa ktorého sa rozsudok vyhlasuje spravidla hneď po skončení konania, ktoré rozsudku predchádzalo; ak to nie je možné, súd na vyhlásenie rozsudku odročí konanie najdlhšie na päť dní. V posudzovanej právnej veci teda mal byť vyhlásený rozsudok na predposlednom pojednávaní, kde odporca nebol prítomný a prvostupňový súd po splnení zákonných podmienok pojednával v jeho neprítomnosti. Pokiaľ by teda na tomto pojednávaní bol vyhlásený rozsudok odňala by sa automaticky odporcovi -podľa právneho názoru NS SR - možnosť konať pred súdom (v tomto prípade možnosť konfrontácie vyhláseného a následne písomne vyhotoveného rozsudku, pretože odporca by jednoducho nebol prítomný). Takýto výklad otvára neprimeraný a najmä v platnom práve ničím nepodložený priestor na „legálne“ procesné blokovanie vyhlasovania rozhodnutí súdov. Uvedené vo svojej podstate v konečnom dôsledku znamená, že na podklade nepráva (účastník konania sa má - s výnimkou legálnych ospravedlniteľných dôvodov - zúčastňovať na pojednávaniach v jeho právnej veci) je založené jeho právo (právo domáhať sa svojho práva na konanie pred súdom ktoré mu bolo postupom súdu „odňaté“). Uvedený výklad zároveň znamená neprimeraný zásah do procesných práv druhého účastníka konania, a ako taký v konečnom dôsledku zakladá nerovné procesné postavenie.

Záverom tejto časti svojho vyjadrenia uvádza sťažovateľ, že NS SR aplikoval na danú právnu vec súdne rozhodnutia ktoré riešia odlišné skutkové okolnosti od okolností z ktorých vychádza ústavná sťažnosť sťažovateľa.

Pre kompletnosť sťažovateľ uvádza, že NS SR vytvorením konštrukcie o prípustnosti dovolania hrubo porušil princíp subsidiarity svojej kompetencie. O odňatí možnosti konať pred okresným súdom totiž vždy rozhoduje odvolací súd (predmetné napokon vyplýva aj z platného právneho stavu, konkrétne je to zák. č. 341/2005 Z. z., ktorý výslovne pozná aj takýto odvolací dôvod), a o odňatí možnosti konať pred odvolacím súdom, rozhoduje dovolací súd. Tento princíp NS SR opomenul a tak pripustil dovolanie odporcu a sťažovateľa vystavil účinkom nepriaznivého súdneho rozhodnutia, ktorým boli zrušené rozsudky nižších súdov bez existencie zákonov uznaného dôvodu na dovolanie.

Ad c) Pokiaľ ide o vymedzenie rozsahu pôsobnosti ÚS SR a jeho postavenie v systéme súdnictva Slovenskej republiky, sťažovateľ sa tejto problematike podrobne

venoval vo svojej ústavnej sťažnosti, preto si ÚS SR dovoľuje v tejto časti na svoju ústavnú sťažnosť odvolať.

V závere tohto vyjadrenia sťažovateľ uvádza, že rozsudky zahraničnej rozhodovacej praxe (českých súdov) uviedol podporne nakoľko právna úprava rozhodujúcich ustanovení OSP, ako aj dotknutých práv sťažovateľa je v platnom právnom poriadku Českej a Slovenskej republiky identická.

Napokon odvolávanie na aplikačnú prax iných štátov nie je výsadou iba sťažovateľa, nakoľko NS SR napr. v rámci svojej právnej argumentácie v inom konaní pred ÚS SR (II. ÚS 85/02-58) sa odvoláva na neformálne stretnutia s predsedami, podpredsedami a sudcami Najvyšších súdov Českej republiky, Maďarska, Poľska atď., ako aj na ich aplikačnú prax. (...)

Sťažovateľ týmto súhlasí, aby sa - v súlade s ustanovením § 30 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov - v prípade ním podanej ústavnej sťažnosti (č. k.: I. ÚS SR 252/05) upustilo od ústneho pojednávania na ÚS SR.»

Z repliky sťažovateľa zo 6. februára 2006 doručenej ústavnému súdu 8. februára 2006 k vyjadreniu žalovaného vyplývajú nasledovné argumenty:

«a) pokiaľ ide o tzv. predposledné pojednávanie konané na Okresnom súde Bratislava I (26. 02. 2004), na ktorom podľa právneho názoru odporcu nebolo skončené dokazovanie, s tým že odporca chcel na poslednom pojednávaní vytýčenom na 02. 03. 2004 na danom súde predkladať ďalšie dôkazy, sťažovateľ - z dôvodu nadbytočného zaťažovania Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ÚS SR“) si tento orgán dovoľuje odkázať na svoju ústavnú sťažnosť (ako aj na zápisník z pojednávania konaných dňa 26. 02. 2004, 02. 03. 2004) kde uviedol celý rad súdnych rozhodnutí podľa ktorých až keď súd považuje dokazovanie za skončené, odročí pojednávanie za účelom vyhlásenia rozsudku. Faktom totiž je že pojednávanie vytýčené na 02. 03. 2004 bolo vytýčené len za účelom vyhlásenia rozsudku. Pokiaľ teda odporca mal vôľu na danom pojednávaní predkladať nejaké dôkazy, súd by ich - z procesného hľadiska - musel odmietnuť;

b) pokiaľ ide o tvrdenie odporcu že Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) nekonštatoval že na tzv. predposlednom pojednávaní konanom na Okresnom súde Bratislava I. nebola z pohľadu neúčasti odporcu na ňom tomuto odňatá možnosť konať pred

súdom, sťažovateľ uvádza, že táto skutočnosť vyplýva z textu napadnutého rozsudku NS SR, konkrétne je to str. 7 daného rozsudku, kde sa NS SR danou vecou zaoberal;

c) pokiaľ ide o tvrdenie odporcu, že Krajský súd v Bratislave na str. 4 svojho rozsudku hodnotí, že postupom Okresného súdu Bratislava I. (nepredvolaním odporcu na posledné pojednávanie) sa odporcovi odňala možnosť konať pred súdom, sťažovateľ uvádza že táto skutočnosť nezodpovedá skutočnosti na pravde, nakoľko na str. 4 daného rozsudku Krajského súdu v Bratislave sa nachádzajú právne názory sa skutkové tvrdenia odporcu teda nejde o stanovisko súdu;

d) tvrdenie odporcu uvedené pod písm. c) v texte vyššie (odporca tvrdí, že Krajský súd v Bratislave sa zaoberal konštatovaním, že Okresný súd Bratislava I. svojím postupom na poslednom pojednávaní odňal odporcovi možnosť konať pred súdom) však pôsobí cudzorodo vo vzťahu k jeho ďalšiemu tvrdeniu podľa ktorého odvolací sud k vade konania ktorou svojím postupom zaťažil prvostupňový súd konanie neprihliadol, a ani z neho nevyvodil vo svojom rozhodnutí žiadne dôsledky, už z logiky veci je zrejmé, že tieto dve tvrdenia si navzájom odporujú a vylučujú sa;

e) k uvedenej aplikačnej praxi ÚS SR zo strany odporcu (konkrétne je to II. ÚS 85/02; I. ÚS 5/02) týkajúcej sa predvolávania na pojednávania sťažovateľ uvádza, že výrok ÚS SR je vytrhnutý z kontextu bez ozrejmene skutkového stavu veci ktorá bola predmetom prejednávania, a navyše ako vyplynulo z textu sťažnosti ako aj z celkového spisového materiálu, odporca sa svojou neúčastou na poslednom pojednávaní sám vzdal všetkých svojich procesných práv a povinností ktoré mohol vykonať resp. ktoré na danom pojednávaní mal, vrátane práva byť informovaný o termíne posledného pojednávania kde bol vyhlásený rozsudok vo veci. Riadnym predvolaním na pojednávanie na ktorom sa má už len vyhlásiť rozsudok je totiž aj oznámenie dňa a hodiny jeho konania na predchádzajúcom pojednávaní, presne tak ako to prvostupňový súd realizoval aj voči právnenému zástupcovi sťažovateľa a sťažovateľovi na tzv. predposlednom pojednávaní. K subjektívnym hodnoteniam vytrhnutých častí zo sťažnosti sťažovateľa zo strany odporcu ktoré sú uvedené v závere jeho stanoviska nepovažuje sťažovateľ za potrebné sa vyjadriť.

Podstatu stanoviska odporcu predstavujú vytrhnuté citácie častí sťažnosti sťažovateľa, ktoré bez súvislostí za ktorých boli sťažovateľom uvedené, vyznievajú inak ako boli uvedené v kontexte sťažnosti. (...)

Sťažovateľ uvádza, že pravdepodobne len chybou v písaní v obsahu svojej sťažnosti vrátane jej petitu uviedol nesprávny dátum vydania sťažnosťou napadnutého rozhodnutia NS SR. Dané rozhodnutie NS SR nebolo vydané 28. 06. 2005 ale 28. 07. 2005, Napriek tejto chybe v písaní, tá ktorú sa sťažovateľ ÚS SR tomuto súdu týmto ospravedlňuje, bolo napadnuté rozhodnutie NS SR jednoznačne identifikovateľné svojou spisovou značkou a účastníkmi konania.»

Zo stanoviska žalovaného z 13. februára 2006 doručeného ústavnému súdu faxom 14. februára 2006 a poštou 16. februára 2006 v odpovedi na repliku sťažovateľa vyplývajú nasledovné argumenty:

«Zotrávam na tom, že konaním a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa zaručených v Ústave SR, Listine a Dohovore. Sťažnosť sťažovateľa preto považujem za zjavne neopodstatnenú.

Vyjadrenie sťažovateľa, rovnako ako aj jeho sťažnosť, obsahuje viaceré nepresných informácií, napr.:

- „k predmetnému sťažovateľ uvádza základný skutkový stav podľa ktorého, o jeho dovolaní rozsudkom zo dňa 28. 06. 2005 rozhodol NS SR tak, že“ (č. listu 54)

Najvyšší súd SR však nerozhodoval o dovolaní sťažovateľa („o jeho dovolaní“), ale o dovolaní, ktoré som podal ja ako odporca. Okrem toho, rozsudok Najvyššieho súdu SR je z 28. júla 2005 a nie z „28. 06. 2005“.

- „... podal odvolanie (písomnosť zo dňa 04. 02. 2004)...“ (č. listu 56).

Odvolanie, ktoré som podal proti prvostupňovému rozsudku je zo 4. júna 2004 a nie zo dňa „04. 02. 2004“ ako to nepresne uvádza sťažovateľ.

- ... sťažovateľ pripomína, že NS SR konštatoval, že Krajský súd konal správne keď predposledné pojednávanie neodročil pre neprítomnosť odporcu...“ (č. listu 58).

Ani toto tvrdenie sťažovateľa nie je presné, pretože predposledné pojednávanie neodročil okresný súd a nie krajský súd. To nakoniec vyplýva aj z ďalšieho textu vyjadrenia sťažovateľa nasledujúceho za touto nepresnou informáciou.

Vyjadrenie sťažovateľa, rovnako ako jeho sťažnosť, obsahuje aj nepravdivé informácie, napr.:

- „V právnej veci sťažovateľa však z ústavnej sťažnosti vyplynulo, že postup Krajského súdu bol právne konformný, čo napokon konštatuje aj NS SR v napadnutom rozhodnutí“ (č. listu 57). V napadnutom rozsudku Najvyššieho súdu SR sa však nenachádza žiadne konštatovanie Najvyššieho súdu SR, že postup krajského súdu bol právne konformný. Práve naopak. Najvyšší súd SR na str. 8 svojho rozsudku podrobil kritike postup krajského súdu, pretože krajský súd neprihliadol k procesnej vade, ktorou zaťažil konanie prvostupňový súd, z takéhoto pochybenia nevyvodil vo svojom rozhodnutí žiadne dôsledky a rozsudok prvostupňového súdu vo veci samej potvrdil. (Postup krajského súdu bol podľa Najvyššieho súdu SR v súlade s OSP len vtom, keď krajský súd prejednal vec na odvolacích pojednávaniach 27. októbra 2004 a 24. novembra 2004 bez mojej prítomnosti a na pojednávaní 24. novembra 2004 aj bez prítomnosti môjho právneho zástupcu).

- „... sťažovateľ pripomína, že NS SR konštatoval, že Krajský súd (správne má byť okresný súd - poznámka R. F.) konal správne keď predposledné pojednávanie neodročil pre neprítomnosť odporcu, a konal ako keby na pojednávaní bol prítomný, berúc do úvahy fakt, že tento sa vzdal svojich procesných práv, ktoré na predposlednom pojednávaní mal a mohol uplatniť, vrátane práva byť informovaný o poslednom pojednávaní kde došlo len k vyhláseniu rozsudku.“ (č. listu 58)

Ani takáto konštatácia sa v rozsudku Najvyššieho súdu SR nenachádza. Je teda opäť nepravdivá.

Na základe aj vyššie citovaných nepresných a nepravdivých tvrdení potom sťažovateľ vo svojom vyjadrení dospel aj k takýmto záverom:

- „Možnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP (teda procesnou vadnou nie je) nie je daná v prípade ak možnosť uskutočniť procesné úkony, ktoré účastníkovi nesprávnym postupom odňal prvostupňový súd, mu bola poskytnutá v druhostupňovom konaní. V priamej nadväznosti na ustálenú rozhodovaciu prax uvedenú vyššie sťažovateľ uvádza, že odporca všetky ním namietané „nedostatky“ prvostupňového konania spojené s vyhlásením prvostupňového rozsudku dňa 02. 03. 2004 zhojil konaním na druhom stupni, keď:

- podal odvolanie (písomnosť zo dňa 04. 02. 2004 - správne má byť zo dňa 4. júna 2004 a nie zo dňa 4. februára 2004 - poznámka R. F.);

- v rámci odvolania ako právneho úkonu priložil prílohy č. 1 - 7 k odvolaniu ako nové listinné dôkazy, ktoré by – podľa jeho tvrdenia - predložil na vyhlásení rozsudku dňa 02. 03. 2004;

- v rámci odvolacieho konania, poskytol tomuto súdu svoje písomné vyjadrenia zo dňa 02. 07. 2004 a zo dňa 09. 11. 2004, čo znamená, že... na pojednávaní konanom dňa 02. 03. 2004 odporcovi - postupom prvostupňového súdu - k odňatiu možnosti konať pred týmto súdom, nedošlo“ (č. listu 56).

Tento záver sťažovateľa je zjavne nesprávny, a to minimálne preto, že po prvé v druhostupňovom konaní „mi nebola poskytnutá možnosť uskutočniť procesné úkony, ktorú mi nesprávnym postupom odňal prvostupňový súd“. Táto možnosť mi ani krajským súdom poskytnutá byť nemohla, čo vyplýva z logiky veci, keďže krajský súd nemohol namiesto okresného súdu vytýčiť pojednávanie na vyhlásenie prvostupňového rozsudku, na pojednávanie ma predvolať ani prvostupňový rozsudok vyhlásiť. Druhostupňový súd mal však k vade, ktorou zaťažil konanie súd prvého stupňa, prihliadnuť a vyvodit' z nej dôsledky, čo však neurobil, a práve preto Najvyšší súd SR musel zrušiť rozsudok krajského súdu v dovolaní napadnutej časti. Po druhé, ja osobne som nemohol „zhojiť nedostatky prvostupňového konania“ a nakoniec tieto „nedostatky nezhojil ani odvolací súd“, čo je zrejmé z rozsudku Najvyššieho súdu SR, v ktorom Najvyšší súd SR konštatoval, „že súd prvého stupňa v prejednávanej veci zaťažil konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f) O. s. p., pričom odvolací súd k tejto vade neprihliadol a z takéhoto pochybenia nevyvodil vo svojom rozhodnutí žiadne dôsledky a rozsudok prvostupňového súdu vo veci samej potvrdil“. (str. 8 rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 65/2005 z 28. júla 2005)

- „... NS SR konštatoval, že Krajský súd (správne má byť Okresný súd - poznámka R. F.) konal správne keď (ďalej uvedené Najvyšší súd SR v rozsudku nekonštatoval - poznámka R. F.) predposledné pojednávanie neodročil pre neprítomnosť odporcu... berúc do úvahy fakt. že tento sa vzdal..., práva byť informovaný o poslednom pojednávaní, kde došlo len k vyhláseniu rozsudku; faktom totiž je, že (č. listu 58) ani navrhovateľ a ani jeho právny zástupca neboli inak ako len ústne na predposlednom pojednávaní informovaní o konaní posledného pojednávania kde došlo k vyhláseniu rozsudku... písomné informovanie odporcu by založilo stav nerovného postavenia účastníkov konania, keď jeden

je o konaní posledného pojednávania informovaný „iba“ ústne na pojednávaní a druhý - ktorý sa na pojednávaní ani nezúčastní - bude predvolávaný „až“ písomne“ (č. listu 59).

Tento záver, názor sťažovateľa považujem rovnako za nesprávny a nepochopiteľný. Je v rozpore s § 119 ods. 1 OSP. Platí totiž, že „súčasne s odročením pojednávania predseda senátu spravidla oznámi, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Prítomných účastníkov už súd nemusí na pojednávanie písomne predvolávať (sťažovateľ a jeho právny zástupca boli na predposlednom pojednávaní dňa 26. februára 2004 prítomní - poznámka R. F.). O tom, že nedostanú písomné predvolanie, treba účastníkov poučiť.“ (K., J. a kolektív: Občiansky súdny poriadok, komentár a súvisiace predpisy, III. aktualizované vydanie, Eurounion, spol. s r. o., 2004, str. 248).

- k záverom sťažovateľa o uplatňovaní si hypotetických práv a o „legálnom“ procesnom blokovaní vyhlasovania rozhodnutí súdov (č. listu 60) sa vyjadrovať nebudem. Považujem ich totiž za úplne právne irelevantné pre posúdenie opodstatnenosti sťažnosti, keďže Najvyšší súd SR, vzhľadom na dôvod, ktorý viedol k potrebe zrušiť rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti, sa nezaoberal ďalším uplatneným dovolacím dôvodom - že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP], ani vecnou správnosťou napadnutého výroku rozsudku odvolacieho súdu, ale ani opodstatnenosťou ďalších dovolacích námietok spochybňujúcich vecnú správnosť skutkových a právnych záverov odvolacieho súdu (str. 10 rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 65/2005 z 28. júla 2005).

Okrem toho tieto závery sťažovateľa (č. listu 60) nevychádzajú z reálneho skutkového stavu, ale z vykonštruovaného skutkového stavu, pretože k vyhláseniu rozsudku nedošlo na pojednávaní 26. februára 2004, ale na pojednávaní 2. marca 2004.

- Na záver už len jedna poznámka. Sťažovateľ sa dovoláva argumentácie Najvyššieho súdu SR prezentovanej Najvyšším súdom SR v konaní sp. zn. II. ÚS 85/02 a uvádza k nej, že postoj Najvyššieho súdu SR vo veci II. ÚS 85/02 „je logickým a právne súladným výkladom a aplikáciou ustanovenia § 237 písm. f) OSP, a ako taký je plne konformný s právnym názorom sťažovateľa, avšak keď takýto postoj zaujal sťažovateľ, došlo k diametrálnemu posunu právneho postoja a názoru Najvyššieho súdu SR k tejto problematike“ (č. listu 59). Pozornosti sťažovateľa však zjavne unikol fakt, že Ústavný súd

SR sa s prezentovaným postojom NS SR, ktorý sa navyše vzťahoval k dovolaciemu konaniu a nie k prvostupňovému konaniu, nestotožnil a konštatoval porušenie práva sťažovateľa Ing. L. S. na verejné vyhlásenie rozsudku postupom dovolacieho senátu Najvyššieho súdu SR.»

Zo stanoviska sťažovateľa zo 6. marca 2006 doručeného ústavnému súdu 10. marca 2006 v reakcii na odpoveď žalovaného vyplýva, že podľa názoru sťažovateľa odpoveď žalovaného obsahuje irelevantné skutočnosti z hľadiska predmetu konania, a to obdobne ako vo vyjadrení žalovaného z 26. januára 2006. Podstatou sporu na všeobecnom súde bolo, že žalovaný, ktorý vyslovil na adresu sťažovateľa difamujúci výrok, na preukázanie svojich tvrdení nijaké relevantné dôkazy nepredložil. Opakovane sa nedostavoval na súdne pojednávania, prípadne svoju neúčast' na nich ospravedlňoval dôvodmi, ktoré zákon neakceptuje. Konanie žalovaného vykazovalo znaky zneužívania jeho procesných práv a pohrdania všeobecným súdom.

II.

A.

Z odvolania žalovaného zo 4. júna 2004, ktoré podal proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 9 Ct 8/03 z 2. marca 2004, vyplýva, že na strane 12 žalovaný doslovne uviedol: „Navyše vyhlásením rozsudku v mojej neprítomnosti po tom, čo súd odročil pojednávanie 26. februára 2004 len za týmto účelom (§ 156 ods. 2 OSP), pričom predvolanie mi nedoručil, mi súd odňal možnosť konať pred súdom.“

Z dovolacieho rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 65/2005 z 28. júla 2005 vyplýva, že najvyšší súd zrušil rozsudky krajského súdu a okresného súdu vo výroku o povinnosti žalovaného strpieť uverejnenie ospravedlnenia a o trovách konania a v tomto rozsahu vec vrátil okresnému súdu.

Podľa názoru najvyššieho súdu s prihliadnutím na ustanovenia § 101 ods. 2 a § 156 ods. 1 prvej vety a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ako aj čl. 142 ods. 3 ústavy je

právom každého účastníka konania vypočúť si verejné vyhlásenie rozsudku. Pritom je výlučne na vôli účastníka, či sa pojednávajú, na ktorom súd verejne vyhlási rozsudok, zúčastní alebo nie. Predpokladom prítomnosti účastníka na verejnom vyhlásení rozsudku je však písomné alebo ústne oznámenie súdu o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku. To znamená, že na každé pojednávanie, teda aj na také, na ktorom sa len vyhlási rozsudok, sa vždy musia predvolať účastníci konania, ak neboli iným spôsobom o vyhlásení rozsudku vyrozumení, napr. pri odročení pojednávajú za účelom vyhlásenia rozsudku. V danej veci okresný súd meritórne pojednával 26. februára 2004 v neprítomnosti žalovaného, keď doručenie predvolania u neho bolo vykázané náhradným spôsobom (uložením na pošte). Sťažovateľ a jeho právny zástupca boli na tomto pojednávaní prítomní. Na tomto pojednávaní súd konanie odročil na 2. marec 2004 za účelom vyhlásenia rozsudku. O termíne a mieste verejného vyhlásenia rozsudku bol preto informovaný len sťažovateľ a jeho právny zástupca. Na pojednávaní 2. marca 2004, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok, bol prítomný len právny zástupca sťažovateľa. Z obsahu spisu nevyplýva, že by okresný súd žalovaného na pojednávanie určené na 2. marec 2004 predvolal, resp. ho iným spôsobom o tomto pojednávaní upovedomil. Tým, že žalovaný nebol okresným súdom predvolaný na pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, resp. o termíne verejného vyhlásenia rozsudku nebol ani iným spôsobom upovedomený, bola žalovanému znemožnená realizácia jeho procesného práva byť súdom upovedomený o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku. To malo za následok znemožnenie samotnej účasti žalovaného na verejnom vyhlásení rozsudku – verejnom oboznamovaní súdu o tom, ako a z akých dôvodov rozhodol. Tento nesprávny procesný postup okresného súdu mal pre žalovaného ďalší negatívny procesný dôsledok v tom zmysle, že v porovnaní so sťažovateľom, resp. jeho právnym zástupcom (ktorí boli oboznámení, kedy bude vyhlásený rozsudok) mu okresný súd nevytvoril procesnú možnosť kontroly, či výrok verejne vyhláseného rozsudku nebol prípadne dodatočne (v rozpore s § 156 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku) zmenený. Žalovaný bol teda v rozpore s princípom rovnosti zbraní účastníkov konania znevýhodnený. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že okresný súd zaťažil konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, pričom krajský súd na túto vadu neprihliadol a z takéhoto pochybenia nevyvodil

vo svojom rozsudku žiadne dôsledky. Existencia tejto vady zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale je aj dôvodom, pre ktorý musí najvyšší súd rozhodnutie vždy zrušiť.

B.

Ústavný súd si zadovážil dovolacie rozsudky najvyššieho súdu, na ktoré sa účastníci konania a žalovaný odvolávali.

Z dovolacieho rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 29/92 z 30. júna 1992 vyplýva právny názor, podľa ktorého dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania postupom súdu sa odňala možnosť konať pred súdom) je daný vtedy, ak účastníkovi možnosť konať pred súdom sa postupom súdu odňala vôbec, napr. ak účastník bol v konaní zastúpený zástupcom alebo opatrovníkom, ktorého záujmy sú v rozpore s jeho záujmami, alebo ak bol účastníkovi ustanovený opatrovník, hoci neboli pre takého opatrenia zákonné predpoklady, alebo ak by súd prejednal vec a rozhodol konečným rozhodnutím napriek tomu, že účastníka na pojednávanie nepredvolal. Podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku však nie je splnená, ak sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom len pre časť konania a do tej miery, že účastník predsa len mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania. Táto podmienka nie je daná napr. vtedy, ak súd síce rozhodol na pojednávaní, na ktoré účastníka nepredvolal, ale rozsudok mu riadne doručil, takže účastník mohol podať proti nemu odvolanie. O to viac ju nemožno považovať za splnenú v prípade, že súd rozhodol po vypočutí účastníkov na ďalšom pojednávaní, na ktoré účastníkov riadne predvolal, a to rozhodnutím, ktoré možno napadnúť odvolaním.

Z dovolacieho rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 84/97 z 27. marca 1998 vyplýva, že v súdnej veci odvolací súd na pojednávaní 13. februára 1997 (na ktorom bol žalobca prítomný a realizoval svoje procesné práva) odročil konanie na 18. február 1997 za účelom vyhlásenia rozsudku. Žalobca termín pojednávania zobral na vedomie. Písomným podaním doručeným odvolaciemu súdu 18. februára 1997 požiadal o odročenie pojednávania. Podanie však príslušnému súdnemu oddeleniu došlo až po skončení

pojednávania. Odvolací súd 18. februára 1997 vyniesol rozsudok vo veci samej. Odvolací súd považoval dokazovanie za skončené už na pojednávaní 13. februára 1997 a vychádzajúc z ustanovenia § 156 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odročil konanie za účelom vyhlásenia rozsudku. Na začiatku takéhoto pojednávania súd už nemá povinnosť oznamovať obsah prednesov a vykonaných dôkazov, a preto tým, že došlo k vyhláseniu rozsudku v neprítomnosti žalobcu, inak náležitým spôsobom oboznámeným s termínom pojednávania, nedošlo k žiadnemu závadnému procesnému postupu, ktorý by bolo možné označiť za postup znemožňujúci žalobcovi realizáciu priznaných procesných práv zabezpečujúcich mu ochranu jeho práv a oprávnených záujmov. Práve preto dovolací dôvod vyplývajúci z ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku nebol v tejto veci naplnený.

Z dovolacieho rozsudku päťčlenného senátu najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 68/2001 z 28. novembra 2002 vyplýva právny názor, podľa ktorého ustanovenie § 237 Občianskeho súdneho poriadku spája prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu s takými hrubými vadami konania a rozhodnutia, ktoré robí rozhodnutie odvolacieho súdu zmätočným. Podľa ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku je konanie zmätočné aj vtedy, ak účastníkovi konania bola v priebehu konania nesprávnym postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom je pritom taký postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi realizáciu tých procesných práv, ktoré mu zákon priznáva. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide len vtedy, ak išlo o postup nesprávny (uvažované z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup prejavil v priebehu konania (nemusel sa však aj pri rozhodovaní); pritom pre prípustnosť (a tým aj dôvodnosť) dovolania nie je rozhodujúce, čím bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom v odvolacom konaní alebo v konaní pred súdom 1. stupňa. Príkladom odňatia možnosti konať pred súdom v zmysle citovaného ustanovenia je okrem iných i prípad, keď súd vec prejednal v rozpore s ustanovením § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v neprítomnosti účastníka, tak ako sa to stalo i v prejednávanej veci pred súdom 1. stupňa. Účastník má právo, aby jeho vec bola prejednaná v jeho prítomnosti (čl. 48 ods. 1 ústavy). Nie je však vylúčené, aby súd vec prejednal a rozhodol bez prítomnosti účastníka; je však vždy povinný poskytnúť mu

možnosť, aby na jej prejednaní bol prítomný. Ustanovenie § 115 Občianskeho súdneho poriadku ukladá súdu, aby na nariadené pojednávanie predvolal účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná; potom je len na účastníkovi, či svoje právo využije, či nevyužije. Podľa ustanovenia § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku totiž súd pokračuje v konaní, i keď sú účastníci nečinní; ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie bez toho, že by požiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd prejednať vec v jeho neprítomnosti. Súd tak môže v zmysle citovaného ustanovenia prejednať vec v neprítomnosti riadne predvolaného účastníka za predpokladu, že neprítomný účastník nepožiadal – z dôležitého dôvodu – o odročenie pojednávania. Pritom sa v súdnej praxi ustálil názor, že ospravedlnenie neprítomnosti účastníka na pojednávaní nie je aj žiadosťou o odročenie pojednávania v zmysle ustanovenia § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Z dovolacieho rozsudku päťčlenného senátu najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 56/2003 zo 16. decembra 2004 vyplýva právny názor, podľa ktorého odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožnil účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Musí teda ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený.

Z dovolacieho rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 108/2005 z 30. júna 2005 vyplýva, že v prejednávanej veci bolo predvolanie na odvolacie pojednávanie nariadené na 11. január 2005 doručené rodičom žalobcu 6. decembra 2004, ich právnomu zástupcovi ale až 28. decembra 2004. Rodičia žalobcu listom z 5. januára 2005 doručeným odvolaciemu súdu 7. januára 2005 oznámili, že vypovedali plnomocenstvo udelené ich dovtedajšiemu právnomu zástupcovi, a z tohto dôvodu požiadali o odročenie vytýčeného pojednávania na neskorší januárový alebo februárový termín, pretože majú v úmysle udeliť plnomocenstvo inému advokátovi. Zo spisu vyplýva, že odvolací súd ich žiadosti nevyhovel, 11. januára 2005 pojednával v ich neprítomnosti a rozsudok vyhlásil 17. januára 2005 rovnako v ich neprítomnosti. Hoci rodičia žalobcu mali (fakticky) už od prevzatia predvolania

(6. decembra 2004) vedomosť o nariadenom termíne pojednávania, za deň právne účinného doručenia predvolania žalobcovi treba považovať až 28. december 2004, keď bolo predvolanie doručené advokátovi zastupujúcemu tohto účastníka (jeho rodičov ako zákonných zástupcov). Pokiaľ teda odvolací súd za rozhodujúce hľadisko pri posudzovaní vážnosti dôvodu pre odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) považoval „*rozsah času, od kedy bolo zákonným zástupcom žalobcu doručené predvolanie na pojednávanie*“, nepostupoval správne, keď svoju úvahu o splnení podmienok určených § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku založil na tom, že dňom doručenia nebol 28. december 2004, ale už 6. december 2004. Žalobca a jeho zákonní zástupcovia sa odvolacieho pojednávania 11. januára 2005 nezúčastnili. Ako vyplýva zo zápisnice z uvedeného dňa, odvolací súd toto pojednávanie odročil na 17. január 2005 za účelom vyhlásenia rozsudku a prítomný zástupca vedľajšieho účastníka vzal nový termín na vedomie. O termíne a mieste verejného vyhlásenia rozsudku tak bol informovaný len vedľajší účastník; žalobca a jeho zákonní zástupcovia však o termíne verejného vyhlásenia rozsudku neboli žiadnym spôsobom upovedomení. Podľa právneho názoru najvyššieho súdu žalobcovi bola týmto postupom súdu znemožnená realizácia jeho procesného práva byť súdom upovedomený o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku v jeho právnej veci (pozri aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 68/2001 uverejnený pod č. 4/2003 v časopise *Zo súdnej praxe*). To malo za následok znemožnenie samotnej účasti žalobcu (jeho rodičov ako zákonných zástupcov) na verejnom vyhlásení rozsudku – verejnom oboznamovaní súdu o tom, ako a z akých dôvodov rozhodol. Tento nesprávny procesný postup odvolacieho súdu mal pre žalobcu ďalší negatívny procesný dôsledok v tom zmysle, že v porovnaní s vedľajším účastníkom (ktorý bol oboznámený, kedy bude vyhlásený rozsudok) mu odvolací súd nevytvoril procesnú možnosť kontroly, či výrok verejne vyhláseného rozsudku nebol prípadne dodatočne (v rozpore s § 156 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku) zmenený; žalobca bol teda (v rozpore s princípom „rovnosti zbraní“ účastníkov) znevýhodnený. Preto odvolací súd zaťažil konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže

zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, i. ÚS 74/05).

Z pohľadu ústavného súdu je potrebné na úvod konštatovať, že v danej veci ide o kolíziu dvoch základných práv, resp. ústavných princípov. Na jednej strane ide o právo na súdnu ochranu v súvislosti so zásadou, podľa ktorej sa rozsudky vyhlasujú vždy verejne (čl. 142 ods. 3 ústavy). Na druhej strane ide o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Práva zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku sa v konaní pred všeobecným súdom domáhal žalovaný, kým princípu právnej istoty sa dovoľával sťažovateľ. Z pohľadu žalovaného bolo podstatné, že právo na verejné vyhlásenie rozsudku by bolo iba iluzórne a nemalo by reálny základ, keby všeobecný súd nebol povinný predpísaným spôsobom umožniť účastníkovi konania zúčastniť sa na verejnom vyhlásení rozsudku. Z pohľadu sťažovateľa bolo naproti tomu rozhodujúce, že princíp právnej istoty je v procesnom práve vyjadrený inštitútom právoplatnosti rozsudku, ktorý vo svojej podstate znamená, že sporná otázka je právoplatným rozsudkom vyriešená s konečnou platnosťou a so záväznými účinkami.

Podľa názoru ústavného súdu nemôžu byť väčšie pochybnosti o tom, že pri riešení uvedenej kolízie základných práv, resp. princípov má spravidla prednosť požiadavka spravodlivého súdneho procesu na úkor právnej istoty prejavujúcej sa právoplatným rozsudkom. Vyjadrením nadradenosti spravodlivého súdneho procesu sú inštitúty mimoriadnych opravných prostriedkov zakotvených v Občianskom súdnom poriadku, teda možnosť revidovať právoplatné rozsudky v rámci konania o dovolaní, mimoriadnom dovolaní a o obnove konania (pri splnení objektívnych a subjektívnych podmienok ich prípustnosti). V prípadoch zisteného porušenia hmotného či procesného práva, ako aj v prípadoch nedostatočného zistenia skutočného stavu veci je možné právoplatné rozsudky revidovať tým, že budú zrušené a že vo veci samej sa bude konať a rozhodovať opätovne.

Na základe dosiaľ uvedeného možno konštatovať, že zásadnou problematikou tejto veci je nájdenie správnej odpovede na otázku, či najvyšší súd zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi právom žalovaného na súdnu ochranu v súvislosti s vyhlásením rozsudku okresného súdu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a ústavným princípom právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý bol v danom prípade v prospech sťažovateľa vyjadrený právoplatnými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu.

Ústavný súd považuje za potrebné predovšetkým analyzovať tú časť doterajšej judikatúry najvyššieho súdu k danej problematike, na ktorú sa účastníci konania, resp. žalovaný odvolávali.

Z dovolacieho rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 29/92 z 30. júna 1992 možno vyvodit', že najvyšší súd považuje za vadu v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, ak odvolací súd pojednáva a vynesie konečný rozsudok bez predvolania účastníka. Ak sa tak však stane na súde prvého stupňa, nedôjde tým k vade v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, lebo účastník môže podať proti rozsudku odvolanie, a teda predsa len môže uplatniť svoj vplyv na konečný výsledok konania.

Z dovolacieho rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 84/97 z 27. marca 1998 možno vyvodit', že pokiaľ odvolací súd odročí konanie za účelom vyhlásenia rozsudku podľa § 156 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, u účastníka, ktorý sa vyhlásenia rozsudku nezúčastnil, lebo požiadal o odročenie tohto pojednávania na neskorší čas, nemôže dôjsť k vade podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Je tomu tak preto, lebo na začiatku takéhoto pojednávania (podľa § 156 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) súd už nemá povinnosť oznamovať obsah prednesov a vykonaných dôkazov. Preto tým, že dôjde k vyhláseniu rozsudku v neprítomnosti účastníka, inak náležitým spôsobom oboznámeným s termínom pojednávania, nedôjde k žiadnemu závadnému procesnému postupu, ktorý by bolo možné označiť za postup znemožňujúci účastníkovi realizáciu priznaných procesných práv zabezpečujúcich mu ochranu jeho práv a oprávnených záujmov.

Z dovolacieho rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 68/2001 z 28. novembra 2002 možno vyvodit', že súd musí vždy poskytnúť účastníkovi konania možnosť byť prítomný na pojednávaní, ale za splnenia podmienok vyplývajúcich z ustanovenia § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku môže pojednávať aj v neprítomnosti účastníka.

Z dovolacieho rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 108/2005 z 30. júna 2005 možno vyvodit', že pokiaľ odvolací súd v rozpore so zákonom vykonal odvolacie pojednávanie v neprítomnosti účastníka (napriek jeho dôvodnej žiadosti o odročenie pojednávania) a potom následne vyniesol rozsudok o päť dní neskôr postupom podľa § 156 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, hoci účastník o termíne vyhlásenia odvolacieho rozsudku nebol upovedomený, zaťažil tým konanie vadou v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Došlo totiž k znemožneniu účasti na verejnom vyhlásení rozsudku – verejnom oboznamovaní súdu o tom, ako a z akých dôvodov rozhodol. Tento nesprávny procesný postup odvolacieho súdu mal pre účastníka ďalší negatívny procesný dôsledok, keďže v porovnaní s iným účastníkom, ktorý bol oboznámený, kedy bude rozsudok vyhlásený, mu odvolací súd nevytvoril procesnú možnosť kontroly, či výrok verejne vyhláseného rozsudku nebol prípadne dodatočne zmenený. Účastník bol teda v rozpore s princípom rovnosti zbraní znevýhodnený.

Možno konštatovať, že judikatúra najvyššieho súdu k danej problematike prešla pomerne rozsiahlym vývojom. Celý tento vývoj je poznačený snahou najvyššieho súdu definovať hranicu medzi takými porušeniami procesných práv účastníkov konania, ktoré treba hodnotiť z hľadiska § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku ako postup súdu, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť konať pred súdom, a takými porušeniami procesných práv účastníkov konania, ktoré vzhľadom na svoju závažnosť a následky nenapĺňujú skutkovú podstatu § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd pritom postupuje väčšinou kazuisticky, teda snaží sa definovať určité procesné situácie a tieto vyhodnocuje z vyššie uvedených hľadísk. Hoci najvyšší súd sa vo svojich úvahách spravidla výslovne nezaobrá ústavnoprávnou dimenziou problematiky, z jeho úvah je celkom zrejmé, že sa snaží nájsť ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi právom na

súdnu ochranu na jednej strane a princípom právnej istoty založenej právoplatným rozsudkom na strane druhej.

Konkrétne možno vývoj judikatúry najvyššieho súdu charakterizovať tak, že spočiatku (sp. zn. 2 Cdo 29/92) považoval najvyšší súd za vadu v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku iba vyhlásenie konečného rozsudku bez predvolania účastníka. Pritom najvyšší súd uvažoval o takej procesnej situácii, keď odvolací súd vynášal rozsudok okamžite, nie teda postupom podľa § 156 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Vyhlásenie rozsudku bez predvolania účastníka na súde prvého stupňa za takúto vadu nepovažoval s odôvodnením, že účastník môže podať proti prvostupňovému rozsudku odvolanie, čím predsa len môže napokon uplatniť svoj vplyv na konečný výsledok konania. Naproti tomu v roku 2005 (3 Cdo 108/2005) už dospel k záveru, že vyhlásenie rozsudku odvolacieho súdu postupom podľa § 156 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku bez predvolania a v neprítomnosti účastníka, ku ktorému došlo po tom, ako sa účastník nezúčastnil ani predchádzajúceho pojednávania, pričom svoju neúčast' dôvodne ospravedlnil, je vadou v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Toto stanovisko zdôvodnil tým, že účastník nemal vytvorenú procesnú možnosť kontroly, či výrok verejne vyhláseného rozsudku nebol prípadne dodatočne zmenený. Účastník bol teda v rozpore s princípom rovnosti zbraní znevýhodnený. Napokon v teraz prejednávanej veci posunul najvyšší súd hranicu ešte ďalej, a to tým, že za vadu v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku považoval aj vyhlásenie rozsudku súdu prvého stupňa postupom podľa § 156 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku za situácie, keď jeden z účastníkov nebol o termíne vyhlásenia rozsudku upovedomený a vyhlásenia rozsudku sa preto nemohol zúčastniť. I v tomto prípade poukázal najvyšší súd na to, že neprítomný účastník nemohol uplatniť právo kontroly ohľadom toho, či sa vyhlásený rozsudok zhoduje s písomne vyhotoveným rozsudkom.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno dôvody napadnutého rozsudku najvyššieho súdu považovať za dostatočné. Je tomu tak preto, že na rozdiel od predchádzajúcej judikatúry, ktorá znemožnenie účasti na vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa nepovažovala za natoľko závažné porušenie práva na súdnu ochranu, že by odôvodňovalo

zásah do princípu právnej istoty zrušením právoplatného rozsudku, napadnutý rozsudok už tak robí. Pritom podľa predchádzajúcej judikatúry skutočnosť, že proti prvostupňovému rozsudku je možné podať odvolanie, a tým porušené procesné právo zhojiť, bola argumentom preto, aby sa do právoplatného rozsudku nezasahovalo. Poukazovalo sa pritom aj na skutočnosť, že na pojednávaní, na ktorom dochádza iba k vyhláseniu rozsudku, sa už nijaké dokazovanie nevykonáva a nerobia sa ani žiadne prednesy. Najvyšší súd nijako nevysvetlil, prečo v danom prípade (za situácie, keď odvolací súd postupoval v zmysle dovtedajšej judikatúry) možnosť podania odvolania proti rozsudku okresného súdu nebola dostatočnou korekciou porušenia procesného práva žalovaného, a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že sa dokazovanie v deň vyhlásenia rozsudku už nevykonávalo a nedošlo ani k účastníckym prednesom. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý v danej konštatácii do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, bolo posúdenie veci z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení nevyhnutné. Toto posúdenie predpokladalo vyčerpávajúce zdôvodnenie uprednostnenia niektorého z dotknutých článkov ústavy na úkor ďalšieho dotknutého článku. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva. Zároveň argumentácia najvyššieho súdu musí byť spoľahlivým vodidlom pre obdobné situácie aj v budúcnosti. Princíp právnej istoty znamená totiž aj predvídateľnosť postupu súdu, teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované.

Keďže najvyšší súd nijako nevysvetlil, prečo v danej situácii neprihliadol aj na princíp právnej istoty, porušil tým právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy.

V tejto súvislosti treba ešte poznamenať, že sťažovateľ nedôvodne tvrdil, že žalovaný v odvolaní proti rozsudku okresného súdu vôbec nevytýkal znemožnenie jeho účasti na vyhlásení rozsudku okresného súdu. Z vykonaného dokazovania, a to z odvolania žalovaného vyplýva, že v skutočnosti takúto námietku uplatnil.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti bolo potrebné vysloviť porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Keďže ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 65/2005 z 28. júla 2005, podľa § 56 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde rozsudok zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

Z titulu náhrady trov právneho zastúpenia úspešného sťažovateľa priznal tomuto náhradu v celkovej výške 13 984 Sk, a to za prevzatie a prípravu zastupovania a za spísanie sťažnosti (v roku 2005) po 2 501 Sk, za repliky k vyjadreniu najvyššieho súdu a k vyjadreniu žalovaného, ako aj za odpoveď na stanovisko žalovaného (v roku 2006) po 2 730 Sk, dva režijné paušály po 150 Sk a tri režijné paušály po 164 Sk. Naproti tomu nepriznal sťažovateľovi náhradu trov za vyjadrenie zo 6. marca 2006, keďže toto vyjadrenie v merite veci už nebolo relevantné (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2006